

Seyhan (Adana) İlçesi Rekreasyon Alanlarının Peyzaj Tasarımında Kullanılan Bitki Materyallerinin Tanımlanması

Süleyman Ercan, Fazlı Öztürk*, Cihat Ölçücü

Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü-Van

*Sorumlu yazar e-posta: fazlioz65@yahoo.com

Öz: Bu çalışma 2013-2015 yıllarında, Adana'nın Seyhan ilçesinin kent içindeki rekreasyon alanlarında kullanılan süs bitkilerinin florasını tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın materyalini bitki örnekleri, fotoğraflar ve floristik listeler oluşturmaktadır. Bu materyal ve veriler Merkez Park, İnönü Park, Atatürk Park, Mimar Sinan Park, Dilberler Sekisi, Baraj yolu ve peyzaj tasarımı yapılmış cadde ve kavşaklarda ki araştırmalar sonucunda elde edilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, 36 takım, 65 familya ya ait 159 tür süs bitkisi tespit edilmiştir. Bu süs bitkileri 58 ağaç, 41 çalı, 17 sarılıcı ve tırmanıcı, 28 mevsimlik, 12 çim ve yer örtücü ve 3 tanesi kaya ve su bitkilerinden oluşmaktadır. Tespit edilen 159 türün 117 tanesi çok yıllık, 42 tanesi tek yıllıktır. Bu türlerin 112 adeti çift çenekli, 47 adeti ise tek çeneklidir. Bu türlerin 81 tanesi doğal, 78 tanesi egzotiktir.

Anahtar kelimeler: Seyhan, Süs bitkileri, Park

Identification of Plant Materials Used in Landscape Design of Recreation Areas of Seyhan District (Adana)

Abstract: This study has been done to identify flora of ornamental plants which are used at recreation area in the centrum of Seyhan District, Adana Province in 2013-2015. Plant species, photographs and floral list constitute the material of the research. Those materials and data were obtained as result of the research on Merkez Park, İnönü Park, Atatürk Park, Mimar Sinan Park, Dilberler Sekisi, Baraj Yolu and streets and roundabouts where landscape design has already been done. According to result gained from research, 159 species ornamental plants, which belong to 36 group, 65 family, have been determined. Those ornamental plants are 58 trees, 41 shrubs, 17 twining and climbing, 28 seasonal, 12 grass and annual. 122 of those species are dicotyledone, 47 of them are monocotyledone. 81 of those species are natural, 78 of them are exotic.

Keywords: Seyhan, Ornamental plants, Park

Giriş

Bu çalışma, ülkemizin metropol şehirlerinden olan Adana'nın Seyhan ilçesinde peyzaj tasarımı yapılan rekreasyon alanlarında ekim ve dikimi gerçekleştirilen dış ve iç mekan süs bitkilerini tespit etmek, aynı zamanda bu bitkilerin fitocoğrafik özellikleri, hayat formları, Türkçe isimleri, bitkilerin yerli veya egzotik olma statüsünü belirlemek amacıyla, 2013-2015 yılları arasında gerçekleştirilmiştir.

Araştırma alanı olan Seyhan da yazları kurak ve sıcak olmasına karşın

gölgeleyici nitelikteki bitki sayısının ekim ve dikiminin düşük tutulmuş, bölgede fon ve estetik amaçlı kullanılan, gölgeleyici niteliği bulunmayan palmye, hurma ve yalancı hurma gurubu egzotik bitkilerin dikimine ağırlık verilmiştir.

Park alanının bakımının, kullanıcı memnuniyetini nasıl etkilediğini incelemiştir. memnuniyet düzeyi ile kullanıcıların park bakımı ile ilgili memnuniyetleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görmüştür (Yücel, 2007).

Peyzaj ve rekreasyon amaçlı çalışmalarda çarpıklık, bütünlendirici olmayışı, nitelikli seçici planlamaların

yapılmayışı ve amaçlı olarak estetik bitkisel doku dikiminin bulunmayışı, bölgede ve ülkemizde büyük bir problem teşkil etmeye başlamıştır. Türkiye'deki kültür bitkileri grubunda yer alan süs bitkileri üzerine taksonomik çalışma ve araştırmalar az ve yetersizdir.

Bu bağlamda araştırma alanı olarak seçilen Seyhan (Adana) ilçesi rekreasyon alanlarında kullanılan süs bitkileri üzerinde çalışmaya rastlanmamıştır. Bu araştırmada orijinal bakir olan bu alanın süs bitkileri floristik taksonomik listesi ve süs bitkileri guruplarının belirlenmesi ile aynı zamanda taksonomiye tarım alanlarındaki yetiştiriciliğe katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Materyal ve Yöntem

Süs bitkileri teşhisinde materyal toplamının bazı sakıncaları olduğu bilinmektedir. Bu sakıncalardan en önemlileri ise süs bitkilerinin koparılmasının yasalar gereği suç teşkil etmesi ve bazı ağaçların anıt ağaç kapsamında değerlendirilmesi olarak söylenebilir.

Bundan ötürü araştırma materyali seçilirken daha çok kontrollü materyal teminine gidilmiştir. Bu materyaller ise 2013-2015 yılları arasında Seyhan ilçesi merkezindeki Merkez Parkı, İnönü Parkı, Atatürk Parkı, Mimar Sinan Parkı, Dilberler Sekisi Parkına ve peyzajı yapılmış cadde ve kavşaklar dan çekilen resimler, alınan notlar ve yetkililerden (Adana Valiliği, 2015; Çukurova Belediyesi, 2014) temin edilen materyal ve taksonomik listeleridir.

Yapılan arazi çalışması sonucunda Baraj yolu, Dilberler Sekisi, Merkez

park, İnönü parkı, Atatürk parkı ve peyzaj çalışması yapılmış yol ve cadde kenarlarından alınan örnekler ve materyaller ilk olarak Seyhan Belediyesi Park ve Bahçe Müdürlüğü desteği ile tarafımızdan tanımlamaları gerçekleştirilerek teşhis edilmiştir. Bitkilerin teşhisinde (Davis ve ark.,1965-1985; Davis ve ark., 1988; Ekim ve ark., 2000; Güner ve ark., 2000; Sorger, 2004; Güner ve ark., 2012; Ullman, 2013) adlı çalışmalardan temel eser olarak yararlanılmıştır. Floristik kayıt ve teknik bağlamında (Dural, 1985; Türkmen, 1987; Türkmen ve Düzenli, 1989; Yücel ve ark., 1995; Türkmen ve Düzenli, 1998; Hatipoğlu, ve Gülgün, 2000; Küçük, 2002; Öztürk ve Erkan, 2004; Acartürk, 2006; Ekici ve Sarıbaş, 2006; Güzelmansur, 2006; Lavelle, 2006; Erduran ve Kabaş, 2010; Aktan ve Altan, 2011; Karakuş ve Türkmen, 2011; Altay ve Karahan 2012; Öztürk ve ark., 2013; Öztürk ve ark., 2017) kaynaklarından faydalanılmıştır.

Teşhis edilmiş her bir türün ilkin cins insminden (species) başlayarak sırasıyla; familya, orijin, Türkçe ismi, lokalitesi ve süs bitkisi gruplandırması (ağaç, çalı, çim ve yer örtücü, mevsimlik, kaya ve sulak alan ve sarılıcı-tırmanıcı) yapılarak sunulmuştur.

Türkiye'de doğal olarak yayılış göstermeyenler egzotik, Türkiye'de doğal olarak yayılış gösterenler lokal tür olarak kabul edilmiştir. Teşhis edilmiş türlerin otörleri tür isminin hemen yanında verilmiştir. Kültür formu olanlar cult.

olarak belirtilerek Latince ismin sonunda verilmiştir.

Bulgular

Çalışmada 36 takım, 65 familya ya ait 159 tür süs bitkisi tespit edilmiştir. Bu süs bitkileri 58 ağaç, 41 çalı, 17 sarılıcı ve tırmanıcı, 28 mevsimlik, 12 çim ve yer

örtücü ve 3' ü kaya ve su bitkilerinden oluşmaktadır.

Tespit edilen 159 türün 117 tanesi çok yıllık, 42 tanesi tek yıllıktır. Bu türlerin 112 adeti çift çenekli, 47 adeti ise tek çeneklidir. Bu türlerin 81 tanesi doğal, 78 tanesi de egzotiktir. Taksonlar arasında 51 tanesi aromatik özellik göstermektedir.

Çizelge 1. Seyhan (Adana) İlçesine ait parklarda bulunan ağaç formu peyzaj bitkilerinin özellikleri

Tür İsmi	Türkçe Adı	Familiya	Kullanım şekli	Orijin
<i>Abies cilicica</i> Ant.	Toros Göknarı	<i>Pinaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Türkiye
<i>Albizia julibrissin</i> Baker. cult.	Gülibrişim	<i>Fabaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Kuzey İran ve Tropik Asya
<i>Acer barbinerve</i> Maxum	Çin Akçaağacı	<i>Sapindaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Asya
<i>Acer palmatum</i> Thunb. cult.	Japon Akçaağacı	<i>Aceraceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Japonya, Kore ve Çin
<i>Araucaria araucana</i> K. Koch. cult.	Şili Arokaryası	<i>Araucariaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Şili ve Arjantin k
<i>Araucaria heterophylla</i> Salisb. cult.	Salon Çamı	<i>Araucariaceae</i>	Dış Mekan / İç Mekan, Estetik	Güney Afrika
<i>Camellia japonica</i> nois L.	Kamelya	<i>Theaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Asya
<i>Cedrus atlantica glauca</i> Endl. cult.	Atlas Sediri	<i>Pinaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Afrika
<i>Cedrus libani</i> A. Rich. cult.	Katran Ağacı, Lübnan Sediri	<i>Pinaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Lübnan
<i>Celtis australis</i> L.	Çitlembik	<i>Cannabaceae</i>	Dış Mekan, Estetik, Gıda	Akdeniz ve Orta Avrupa
<i>Cercis siliquastrum</i> L. cult.	Erguvan	<i>Fabaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Güney Avrupa ve Batı Asya
<i>Cereus repandus</i> Haw. cult.	Kaktüs	<i>Cactaceae</i>	Dış Mekan / İç Mekan, Estetik	Güney Amerika
<i>Chamaecyparis lawsonia</i> L. cult.	Melez Servi	<i>Cupressaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	İngiltere
<i>Chamaecyparis lawsoniana aurea</i> Parl. cult.	Limon Servi	<i>Cupressaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Kaliforniya
<i>Citrus reticulata</i> Blanco. cult.	Mandalina	<i>Rutaceae</i>	Dış Mekan, Estetik, Gıda	Akdeniz
<i>Citrus aurantium</i> L.	Turunç	<i>Rutaceae</i>	Dış Mekan, Estetik, Gıda	Güneydoğu Asya
<i>Citrus paradisi</i> Macfad. cult.	Greyfurt	<i>Rutaceae</i>	Dış Mekan, Estetik, Gıda	Jamaika
<i>Cupressocyparis goldrider</i> Dallim. cult.	Yalancı Servi	<i>Cupressaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Güney Galler / İngiltere
<i>Cupressocyparis leylandii</i> Dallim. cult.	Melez Servi	<i>Cupressaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Güney Galler / İngiltere
<i>Cupressus arizonica glauca</i> Greene. cult.	Mavi Servi	<i>Cupressaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Meksika ve Amerika
<i>Cupressus sempervirens</i> L.	Akdeniz Servisi	<i>Cupressaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Akdeniz
<i>Eriobotrya japonica</i> Thunb	Malta Eriği	<i>Rosaceae</i>	Dış Mekan, Estetik, Gıda	Güney Çin
<i>Eucalyptus obliqua</i> L'Her. cult.	Sinek Ağacı	<i>Myrtaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Avustralya
<i>Ficus elastica</i> Roxb. cult.	Kauçuk Ağacı	<i>Moraceae</i>	Dış Mekan / İç Mekan, Estetik	Japonya
<i>Fraxinus americana</i> L. cult.	Adi Dişbudak	<i>Oleaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Amerika
<i>Jacaranda mimosifolia</i> D. Don. cult.	Jakaranda	<i>Bignoniaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Brezilya
<i>Juniperus horizontalis</i> Moench. cult.	Yayılcı Ardiç	<i>Cupressaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Kuzey Amerika

Çizelge 1. Seyhan (Adana) İlçesine ait parklarda bulunan ağaç formu peyzaj bitkilerinin özellikleri (Devamı)

Tür İsmi	Türkçe Adı	Familiya	Kullanım şekli	Orijin
<i>Juniperus media pfitzeriana aurea</i> L. cult.	Altuni Ardıç	<i>Cupressaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Kuzey Amerika
<i>Juniperus sabina</i> L.	Sabin Ardıcı	<i>Cupressaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Türkiye
<i>Ligustrum lucidum</i> W.T. cult.	Adi Kurtbağı	<i>Oleaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Avrupa, Asya
<i>Maclura pomifera</i> Raf. cult.	Yalancı Portakal	<i>Moraceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Amerika
<i>Magnolia grandiflora</i> L. cult.	Yapraklı Manolya	<i>Magnoliaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Kuzey Amerika
<i>Morus nigra</i> L. cult.	Karadut	<i>Moraceae</i>	Dış Mekan, Estetik, Gıda	Çin
<i>Musa sapientum</i> L. cult.	Muz	<i>Musaceae</i>	Dış Mekan, Estetik, Gıda	Güney Afrika
<i>Musa velutina</i> L. cult.	Pembe Muz	<i>Musaceae</i>	Dış Mekan, Estetik, Gıda	Güneydoğu Asya
<i>Olea europaea</i> L.	Zeytin	<i>Oleaceae</i>	Dış Mekan, Estetik, Gıda	Akdeniz
<i>Phoenix dactylifera</i> L. cult.	Hurma	<i>Arecaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Kuzey Afrika
<i>Picea abies</i> L. cult.	Avrupa Ladini	<i>Pinaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Orta ve Kuzey Avrupa
<i>Picea glauca</i> Voss. cult.	Ak Ladin	<i>Pinaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Asya, Avrupa
<i>Picea orientalis</i> Link. cult.	Doğu Ladini	<i>Pinaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Kuzeydoğu Anadolu
<i>Pinus brutia</i> Tenore.	Kızıl Çam	<i>Pinaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Doğu Akdeniz
<i>Pinus pinea</i> L.	Fısıtk Çamı	<i>Pinaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Türkiye, Yunanistan
<i>Pinus sylvestris</i> L. cult.	Sarı Çam	<i>Pinaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Avrupa, Sibirya
<i>Platanus x acerifolia</i> Aiton. cult.	Londra Çınarı	<i>Platanaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	İngiltere
<i>Platanus orientalis</i> L. cult.	Doğu Çınarı	<i>Platanaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Kuzey Amerika ve Asya
<i>Prunus cerasifera</i> Ehrh.	Kiraz Eriği	<i>Rosaceae</i>	Dış Mekan, Estetik, Gıda	Doğu Avrupa ve Orta Asya
<i>Prunus mahaleb</i> L. cult.	Mahlep	<i>Rosaceae</i>	Dış Mekan, Estetik, Gıda	Hazardenizi
<i>Punica granatum</i> L.	Nar	<i>Lythraceae</i>	Dış Mekan, Estetik, Gıda	Akdeniz
<i>Quercus pontica</i> K. Koch.	Doğu Karadeniz Meşesi	<i>Fagaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Karadeniz
<i>Styphnolobium japonicum</i> L. cult.	Japon Soforası	<i>Fagaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Çin, Japonya
<i>Taxus baccata fastigiata aurea</i> L.	Altuni Atlas Sediri	<i>Taxaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Türkiye, Kafkaslar
<i>Thevetia peruviana</i> L. cult.	Peru Zakkumu	<i>Apocynaceae</i>	Dış Mekan / İç Mekan, Estetik	Meksika
<i>Thuja occidentalis</i> L. cult.	Batı Mazısı	<i>Cupressaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Kuzey Amerika
<i>Thuja occidentalis smaragd</i> L. cult.	Mazı	<i>Cupressaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Kuzey Çin
<i>Thuja occidentalis sunkist</i> L. cult.	Çınar Yapraklı Akçaağaç	<i>Cupressaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Güney Amerika
<i>Tilia platyphillos</i> Scop.	Büyük Yapraklı İhlamur	<i>Malvaceae</i>	Dış Mekan, Estetik, Tıbbi	Avrupa
<i>Washingtonia filifera</i> Lindl. cult.	Palmiye	<i>Arecaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Kuzey Amerika
<i>Ziziphus jujuba</i> L. cult.	Hünnap	<i>Rhamnaceae</i>	Dış Mekan, Estetik, Gıda	Kuzey Amerika

Çizelge 2. Seyhan (Adana) İlçesine ait parklarda bulunan çalı formu peyzaj bitkilerinin özellikleri

Tür İsmi	Türkçe Adı	Familya	Kullanım şekli	Orijin
<i>Abelia grandiflora</i> R.Br. cult.	Büyük Çiçekçil Kelebek Çalısı	Caprifoliaceae	Dış Mekan, Estetik	Çin
<i>Agave americana</i> L. cult.	Amerikan Agavı	Amaryllidaceae	Dış Mekan, Estetik	Çin ve Hindistan
<i>Berberis thunbergii</i> L. cult.	Kadın Tuzluğu	Berberidaceae	Dış Mekan, Estetik	Japonya
<i>Bougainvillea spectabilis</i> Willd. cult.	Begonvil	Nyctaginaceae	Dış Mekan / İç Mekan, Estetik	Güney Amerika
<i>Buddleja davidii</i> Franch. cult.	Kelebek Çalısı	Scrophulariaceae	Dış Mekan, Estetik	Çin
<i>Buxus sempervirens</i> L.	Adi Şimşir	Buxaceae	Dış Mekan, Estetik	Avrupa
<i>Callistemon citrinus</i> Curtis. cult.	Fırça Çalısı	Myrtaceae	Dış Mekan, Estetik	Afrika
<i>Cotoneaster salicifolia</i> Medik.	Yapraklı Dağ Muşmulası	Rosaceae	Dış Mekan, Estetik	Asya ve Avrupa
<i>Chaenomeles speciosa</i> Sweet. cult.	Japon Çiçek Ayvası	Rosaceae	Dış Mekan, Estetik	Japonya
<i>Chaenomeles speciosa nivalis</i> Sweet. cult.	Japon Ayvası	Rosaceae	Dış Mekan, Estetik	Japonya
<i>Cineraria maritima</i> L.	Kül Çalısı	Asteraceae	Dış Mekan, Estetik	Akdeniz
<i>Cornus mas</i> L.	Kızılçık	Cornaceae	Dış Mekan, Estetik, Gıda	Avrupa
<i>Cotoneaster horizontalis</i> Decne.	Yayılcı Dağ Muşmulası	Rosaceae	Dış Mekan, Estetik	Çin
<i>Euonymus japonica</i> Thunb. cult.	Yeşil Taflan	Celastraceae	Dış Mekan, Estetik	Japonya
<i>Fatsia japonica</i> Thunb. cult.	Aralya	Araliaceae	Dış Mekan, Estetik	Japonya
<i>Hebe glaucophylla</i> Hook. f. cult.	Yavşan Çalısı	Plantaginaceae	Dış Mekan, Estetik	Yeni Zelanda
<i>Hebe pimeleoides</i> Hook. f. cult.	Mor Yavşan Çalısı	Plantaginaceae	Dış Mekan, Estetik	Yeni Zelanda
<i>Hebe veronica</i> Hook. f. cult.	Veronica Çalısı	Plantaginaceae	Dış Mekan, Estetik	Yeni Zelanda
<i>Hydrangea macrophylla</i> Thunb. cult.	Ortanca	Hydrangeaceae	Dış Mekan / İç Mekan, Estetik	Avrupa
<i>Hydrangea quercifolia</i> Thunb.	Meşe Yapraklı Ortanca	Oleaceae	Dış Mekan, Estetik	Akdeniz
<i>Ligustrum japonicum</i> Thunb. cult.	Japon Kurtbağrı	Oleaceae	Dış Mekan, Estetik	Japonya
<i>Magnolia liliiflora</i> Desr. cult.	Manolya	Magnoliaceae	Dış Mekan / İç Mekan, Estetik	Doğu Avrupa, Asya
<i>Nerium oleander</i> L. cult.	Zakkum	Apocynaceae	Dış Mekan, Estetik	Akdeniz
<i>Nerium oleander nana</i> L.	Zakkum	Apocynaceae	Dış Mekan, Estetik	Akdeniz
<i>Ocimum basilicum</i> L.	Fesleğen	Lamiaceae	Dış Mekan, Estetik	Akdeniz
<i>Photinia glomerata</i> Rehder.	Alev Çalısı	Rosaceae	Dış Mekan, Estetik	Avrupa
<i>Photinia lanuginosa</i> T. T. Yu.	Gülçiçek	Rosaceae	Dış Mekan, Estetik	Avrupa
<i>Pittosporum tobira</i> L. cult.	Bodur Yıldız Çalısı	Pittosporaceae	Dış Mekan, Estetik	Asya
<i>Pittosporum tobira nana</i> L. cult.	Bodur Yıldız Çalısı	Pittosporaceae	Dış Mekan, Estetik	Asya
<i>Plumbago auriculata</i> Lam. cult.	Kurşunkök	Plumbaginaceae	Dış Mekan, Estetik	Güney Amerika
<i>Rhododendron alabamense</i> L.	Açelya	Ericaceae	Dış Mekan, Estetik	Avrupa
<i>Rhododendron cumberlandense</i> L.	Kızıl Açelya	Ericaceae	Dış Mekan, Estetik	Avrupa
<i>Rhododendron viscosum</i> L.	Geniş Yapraklı Açelya	Ericaceae	Dış Mekan, Estetik	Avrupa
<i>Rosmarinus officinalis</i> L. cult.	Biberiye	Lamiaceae	Dış Mekan, Estetik, Tıbbi	Akdeniz
<i>Sorbus aucuparia</i> L. cult.	Kuş Üvezi	Rosaceae	Dış Mekan, Estetik	Avrupa, Sibirya
<i>Syringa vulgaris</i> L.	Adi Leylak	Oleaceae	Dış Mekan, Estetik	Avrupa

Çizelge 2. Seyhan (Adana) İlçesine ait parklarda bulunan çalı formu peyzaj bitkilerinin özellikleri (Devamı)

Tür İsmi	Türkçe Adı	Familiya	Kullanım şekli	Orijin
<i>Viburnum lucidum</i> L.	Kartopu	<i>Adoxaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Akdeniz
<i>Viburnum tinus</i> L.	Defne Yapraklı Kartopu	<i>Caprifoliaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Akdeniz
<i>Yucca flamenyosa</i> L. cult.	Avize	<i>Asparagaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Kuzey Amerika
<i>Zingiber officinale</i> L. cult.	Zencefil	<i>Zingiberaceae</i>	Dış Mekan, Estetik, Gıda	Hindistan
<i>Zizania aquatica</i> L. cult.	Yabani Pirinç	<i>Poaceae</i>	Dış Mekan, Estetik, Gıda	Hindistan

Çizelge 3. Seyhan (Adana) İlçesine ait parklarda bulunan çim ve yer örtücü formu peyzaj bitkilerinin özellikleri

Tür İsmi	Türkçe Adı	Familiya	Kullanım şekli	Orijin
<i>Carex evergold</i> L. cult.	Altuni Yapraklı Kareks	<i>Cyperaceae</i>	Dış Mekan / İç Mekan, Estetik	Afrika
<i>Carex oshimensis</i> L. cult.	Yeşil Yapraklı Ters Kareks	<i>Cyperaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Afrika
<i>Dianthus alpinus</i> L. cult.	Çin Karanfile	<i>Caryophyllaceae</i>	Dış Mekan / İç Mekan, Estetik	Endonezya
<i>Festuca arundinacea</i> Schreb.	Kamışsı Yumak	<i>Poaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Asya, Avrupa
<i>Festuca glauca</i> Vill.	Mavi Koyun Yumağı	<i>Poaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Türkiye
<i>Lolium multiflorum</i> Lam.	İtalyan Çimi	<i>Poaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Avrupa
<i>Lolium persicum</i> Boiss.	İran Çimi	<i>Poaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Avrupa, İran
<i>Lolium perene</i> L.	İngiliz Çimi	<i>Poaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Türkiye
<i>Malva parviflora</i> L.	Ebegümece	<i>Malvaceae</i>	Dış Mekan, Estetik, Gıda	Batı Avustralya
<i>Ophiopogon japonicus</i> L. f.	Osmanlı Çimi	<i>Asparagaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Asya
<i>Oxalis rosea</i> L.	Ekşi Yonca	<i>Oxalidaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Şili
<i>Poa pretensis</i> L.	Çayır Salkım Otu	<i>Poaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Türkiye

Çizelge 4. Seyhan (Adana) İlçesine ait parklarda bulunan mevsimlik peyzaj bitkilerinin özellikleri

Tür İsmi	Türkçe Adı	Familiya	Kullanım şekli	Orijin
<i>Ageratum houstonianum</i> Mill. cult.	Vapur Dumanı	<i>Asteraceae</i>	Dış Mekan / İç Mekan, Estetik	Meksika
<i>Antirrhinum majus</i> L. cult.	Aslanağzı	<i>Scrophulariaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Akdeniz
<i>Aster alpinus</i> L. cult.	Yıldız Patı	<i>Asteraceae</i>	Dış Mekan / İç Mekan, Estetik	İran ve Türkiye
<i>Calendula officinalis</i> L. cult.	Aynisefa Çiçeği	<i>Asteraceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Akdeniz
<i>Chrysanthemum argyrophyllum</i> L. cult.	Kasımpatı	<i>Asteraceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Çin
<i>Coreopsis basalis</i> A. Dietr. cult.	Sarı Çiçekli Kız Gözü	<i>Asteraceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Güney Amerika
<i>Delphinium consolida</i> Gray. cult.	Hezaranotu	<i>Ranunculaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Ege
<i>Eschscholzia californica</i> Cham. cult.	Acem Lalesi	<i>Papaveraceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Çin
<i>Euphorbia pulcherrima</i> Willd. cult.	Atatürk Çiçeği	<i>Euphorbiaceae</i>	Dış Mekan / İç Mekan, Estetik	Meksika
<i>Gazania longiscapa</i> Thunb. cult.	Gazanya	<i>Asteraceae</i>	Dış Mekan / İç Mekan, Estetik	Afrika
<i>Helianthus angustifolius</i> L. cult.	Bataklik Ayçiçeği	<i>Asteraceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Akdeniz
<i>Linum usitatissimum</i> L. cult.	Keten Çiçeği	<i>Linaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Akdeniz
<i>Matricaria maritima</i> L. cult.	Papatya	<i>Asteraceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Akdeniz
<i>Myosotis sylvatica</i> Ehrh. cult.	Unutma Beni Çiçeği	<i>Borraginaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Amerika

Çizelge 4. Seyhan (Adana) İlçesine ait parklarda bulunan mevsimlik peyzaj bitkilerinin özellikleri (Devamı)

Tür İsmi	Türkçe Adı	Familiya	Kullanım şekli	Orijin
<i>Oenothera biennis</i> L. cult.	Ezan Çiçeği	<i>Onagraceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Hindistan
<i>Paeonia</i> spp. cult.	Şakayık	<i>Paeoniaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Akdeniz
<i>Papaver rhoeas</i> L. cult.	Gelincik	<i>Papaveraceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Asya, Avrupa
<i>Petunia axillaris</i> Lam. cult.	Beyaz Petunya	<i>Solanaceae</i>	Dış Mekan / İç Mekan, Estetik	Çin
<i>Petunia violacea</i> Lam. cult.	Mavi Petunya	<i>Solanaceae</i>	Dış Mekan / İç Mekan, Estetik	Çin
<i>Portulaca grandiflora</i> Hook. cult.	İpek Çiçeği	<i>Potulaceae</i>	Dış Mekan / İç Mekan, Estetik	Güney Amerika
<i>Primula acaulis</i> Huds. cult.	Çuha Çiçeği	<i>Primulaceae</i>	Dış Mekan / İç Mekan, Estetik	Avrupa
<i>Senecio cineraria</i> L. cult.	Kanarya Çiçeği	<i>Asteraceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Güney Afrika
<i>Tagetes erectus</i> L. cult.	Kadife Çiçeği	<i>Asteraceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Meksika
<i>Tulipa cypria</i> Turrill. cult.	Kıbrıs Lalesi	<i>Liliaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Akdeniz
<i>Viola tricolor</i> L. cult.	Hercai Menekşe	<i>Violaceae</i>	Dış Mekan / İç Mekan, Estetik	Afrika
<i>Zinnia angustifolia</i> Kunth.	Beyaz Kirli Hanım Çiçeği	<i>Asteraceae</i>	Dış Mekan / İç Mekan, Estetik	Güney Amerika, Meksika
<i>Zinnia elegans</i> Jacq. cult.	Turuncu Kirli Hanım Çiçeği	<i>Asteraceae</i>	Dış Mekan / İç Mekan, Estetik	Meksika
<i>Zinnia tenuis</i> Jacq. cult.	Pembe Kirli Hanım Çiçeği	<i>Asteraceae</i>	Dış Mekan / İç Mekan, Estetik	Meksika

Çizelge 5. Seyhan (Adana) İlçesine ait parklarda bulunan kaya ve sulak alanda yetişen peyzaj bitkilerinin özellikleri

Tür İsmi	Türkçe Adı	Familiya	Kullanım şekli	Orijin
<i>Cortaderia selloana</i> Schult.	Pampas Otu	<i>Poaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Meksika
<i>Phormium colensoi</i> Hook. f. cult.	Yeşil Formiyum	<i>Xanthorrhoeaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Yeni Zelanda
<i>Phormium tenax</i> G. Forst. cult.	Alacalı Formiyum	<i>Xanthorrhoeaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Yeni Zelanda

Çizelge 6. Seyhan (Adana) İlçesine ait parklarda bulunan sarılıcı ve tırmanıcı peyzaj bitkilerinin özellikleri

Tür İsmi	Türkçe Adı	Familya	Kullanım şekli	Orijin
<i>Clematis species</i> L. cult.	Duman Asması Kokulu	<i>Ranunculaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Amerika
<i>Cobaea scandens</i> L. cult.	katedral çanları sarmaşığı	<i>Polemoniaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Meksika
<i>Hoya carnososa</i> L. f. cult.	Mum Çiçeği	<i>Apocynaceae</i>	Dış Mekan / İç Mekan, Estetik	Güney Asya
<i>Hydrangea petiolaris</i> Zuuc. cult.	Sarılıcı Ortanca	<i>Hydrangeaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Doğu Asya
<i>Ipomoea acuminata</i> Burm. f. cult.	Mavi Sarmaşık	<i>Convolvulaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Avrupa
<i>Ipomoea indica</i> Burm. f. cult.	Mavi Boru Çiçeği	<i>Convolvulaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Güney Avrupa
<i>Ipomoea purpurea</i> L. cult.	Gündüz Sefası	<i>Convolvulaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Meksika
<i>Jasminum fruticans</i> L. cult.	Sarı Çiçekli Yasemin	<i>Oleaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Akdeniz
<i>Lathyrus odoratus</i> L. cult.	Kokulu Bezelye Çiçeği	<i>Fabaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Kanada
<i>Lonicera periclymenum</i> L.	Avrupa Hanimelisi	<i>Caprifoliaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Akdeniz
<i>Mandevilla boliviensis</i> Hook. f. cult.	Beyaz Dipladenya	<i>Apocynaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Amerika
<i>Mandevilla sanderi</i> Hemsl. cult.	Meksika Yasemini	<i>Apocynaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Amerika
<i>Passiflora caerulea</i> L. cult.	Çarkifelek	<i>Passifloraceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Amerika
<i>Passiflora edulis</i> Sims. cult.	Maruçya	<i>Passifloraceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Amerika
<i>Polygonum baldschuanicum</i> Regel. cult.	Çoban Değneği	<i>Polygoniceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Amerika
<i>Tropaeolum peregrinum</i> L. cult.	Kanarya Sarmaşığı	<i>Tropaeolaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Amerika
<i>Vigna caracalla</i> L. cult.	Selluka	<i>Fabaceae</i>	Dış Mekan, Estetik	Güney Amerika

Tartışma ve Sonuç

Tespit edilen 159 tür bitkinin 58 adeti ağaç, 12 tanesi çim ve yer örtücü, 41 tanesi çalı, 17 adeti sarılıcı ve tırmanıcı, 3 tanesi sucul bitki ve 28 tanesi mevsimlik çiçeklerden oluşmaktadır.

Tespit edilen 159 türden 121 tanesi %76'sı kapalı tohumlu (*Angiospermae*), 38 tanesi %24'ü ise açık tohumlu (*Gymnospermae*) bitkilerden oluşturmaktadır.

Tespit edilen 159 türden 112 tanesi çift çenekli 47 tanesinin ise tek çenekli olduğu tespit edilmiştir.

Toplamda 65 farklı familya tespit edilmiştir. Ağaçlar gurubu içerisinde 23 farklı familya, çalılar gurubu içerisinde 19 farklı familya, mevsimlik çiçekler

gurubunda 16 farklı familya, sarılıcı ve tırmanıcı bitkiler gurubunda 11 farklı familya, çim ve yer örtücü gurubunda 4 farklı familya ve su bitkileri gurubunda ise 2 farklı familya vardır. En fazla üyeye sahip ilk dört familya ise 11 adetle *Cupressaceae*, 9 adetle *Asteraceae*, 8 adetle *Rosaceae* ve 7 adetle *Poaceae*'dir. Tespit edilen 159 türün 117 tanesi çok yıllık iken 42 tanesi tek yıllık, 159 türden 81 tanesi ülkemizde doğal olarak yayılış göstermekte iken 78 tanesi egzotiktir. Ayrıca, 159 türden 51 tanesi aromatik özelliğe sahip olup, çalışma alanı aromatik bitki bakımından da oldukça zengindir.

Tespit edilen 159 türün 128 tanesi çoğunlukla dış mekan süs bitkisi olarak,

31 tanesi ise çoğunlukla iç mekan süs bitkisi olarak kullanılmaktadır.

Çalışmamız sonucunda elde edilen bulgulara göre, peyzaj amaçlı kullanılan bitkilerin % 49 egzotik, % 51'i ise ülkemizde doğal yayılış gösteren bitki türlerinden oluşmaktadır. Bu kadar yüksek oranda yabancı bitkinin kullanılması Türkiye gibi zengin flora sahne sahip bir ülke için şaşırtıcı bir durumdur. Adana kentinin floristik zenginliği bile tek başına dekorasyon amaçlı bitki ihtiyacını karşılayabilir niteliktedir.

Teşhis edilen taksonları Türkiye'nin içinde bulunduğu 3 fitocoğrafik bölge olan İran-Turan, Avrupa-Sibirya ve Akdeniz elementlerine göre sınıflandırmak mümkün olmamıştır. Çünkü elde edilen taksonlardan pek çoğu egzotik bitki olup, Türkiye florasında bulunmamaktadır. Doğal yayılış alanları, çeşitli orijin bölgelerine sahip oldukları için kıtalar dikkate alınarak gruplandırılmıştır.

Seyhan'da yapılan ağaçlandırma çalışmaları için yoğun olarak turunc ve palmye kullanılmaktadır. Bu bitkiler ekolojik şartlar açısından bölgeye uygun olmasına rağmen yaz aylarında yeterince geniş gölgelenme meydana getirmemektedir. Yaz aylarında yüksek sıcaklıkların yaşandığı şehir açısından gölgelik yapan ağaçların fazla tercih edilmemesi bir dezavantajdır.

Seyhan ilçesinde yapılan peyzaj çalışmalarında kullanılan bitkilerin önemli bir kısmını mevsimlikler oluşturmaktadır. Bunun belediyeye, dolaylı yoldan da ülkeye maliyeti fazla olmaktadır. Çünkü hem kısa aralıklarla bitkiler değiştirilmekte, hem de bitkilerin dikilmesi, sökülmesi, bakımı için çok fazla işçi çalıştırılması gerekmektedir. Bu maliyeti azaltmak için daha az oranda mevsimlik bitki kullanılmalı, mümkünse hiç tercih edilmemelidir. Özellikle Seyhan gibi kalabalık ilçelerde yol kenarları hava kirliliğinin fazla olduğu

yerlerdir. Yapılan ağaçlandırma çalışmalarında bu hususa dikkat edilerek, hava kirliliğine dayanıklı, uzun ömürlü, ortam koşullarına uygun (rüzgâr, yağışlar, sıcaklık vb.), yaz aylarında gölge yapan ve görsel nitelikli türler seçilmelidir.

Kent içi ekim ve dikim çalışmalarında uzman kişilerin bilgilerinden, deneyimlerinden yararlanılmalıdır.

Alanda yapılan çalışmalarda türlerin Türkçe adları Latince ile karşılıklı verilmemiştir, bu da floradaki bulunan türleri halka tanıtılmasında bir eksiklik olarak göze çarpmaktadır. Bu çalışmada Türkçe adlar Latince adların tam karşısında sunularak göze çarpan bu eksiklik kısmen de olsa giderilmeye çalışılmıştır.

Rekreasyon alanlarında peyzaj amaçlı süs bitkileriyle planlama ve uygulama yapanların; ekolojik, fenolojik, korolojik, taksonomik ve süs bitkileri gurupları açısından çok yeterli ve bilinçli olmadıkları tespit edilmiştir. Oysa, bu tür planlamalarda profesyonelce bilimsel bilgi ve destek alınarak kontrollü çalışmalar yapılması gerekir.

Bu bağlamda, bu araştırmanın alan çalışmalarına ciddi bir destek, kaynak ve rehber olacağı kanaatindeyiz.

Kaynaklar

- Acartürk, R., 2006. Park ve Bahçe Peyzajında Süs Bitkileri ve Yer Örtücüleri. OGEM Vakfı. Ankara.
- Adana Valiliği, 2015. Adana'nın Tarihçesi. <http://goo.gl/QIKJnd>. 1973 Adana İl Yıllığı. Erişim tarihi: 15.05.2015.
- Aktan, T., Altan, Y., 2011. Yenişehir (Bursa) mezarlıklarının doğal süs bitkileri. Celal Bayar Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi. 7(2): 31-39.
- Altay, V., Karahan, F., 2012. Tayfur Sökmen Kampüsü (Antakya-Hatay)

- ve çevresinde bulunan bitkiler üzerine etnobotanik bir araştırma. Karadeniz Fen Bilimleri Dergisi. 2(7): 13-28.
- Çukurova Belediyesi, 2014. Park ve Bahçeler. <http://goo.gl/IVFGHq>. Çukurova Belediyesi. Adana. Erişim tarihi: 15.03.2014.
- Davis, P.H., (ed.) 1965-1988. Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Vol 1-9 and Supplement). Edinburgh Univ. Press, Edinburgh.
- Davis, P.H., Mill, R.R., Tan, K., (eds.) 1988. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. (Vol. 10). Edinburgh Univ. Press, Edinburgh.
- Dural, H., 1985. Obruk Yaylası ve Karacadağ (Karapınar) Florası (doktora tezi, basılmamış). Selçuk Üniv. Fen Bilimleri Enstitüsü. Konya.
- Ekici B., Sarıbaş M., 2006. Bartın Kenti peyzaj düzenlemelerinde kullanılan bitki materyali üzerine bir araştırma. Z.K.Ü. Bartın Orman Fakültesi Dergisi. 8(9): 1-9.
- Ekim, T., Koyuncu, M., Vural, M., Duman, H., Aytaç, Z., Adıgüzel, N., 2000. Türkiye Bitkileri Kırmızı Kitabı. Türkiye Tabiatını Koruma Derneği, Yayın no: 18, Ankara.
- Erduran, F., Kabaş. S., 2010. Parklarda ekolojik koşullarla dengeli, işlevsel ve estetik bitkilendirme ilkelerinin Çanakkale halk bahçesi örneğinde irdelenmesi. Ekoloji. 19(74): 190-199.
- Güner, A., Özhatay, N., Ekim, T., Başer, K.H.C. (eds.) 2000. Flora of Turkey and the East Aegean Island. Vol. 11. Edinburgh Univ. Press, Edinburgh.
- Güner, A., Aslan, S., Ekim, T., Vural, M. ve Babaç, M.T., 2012. Türkiye Bitkileri Listesi (Damarlı Bitkiler). Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi ve Flora Araştırmaları Derneği Yayını. İstanbul.
- Güzelmansur, A., 2006. Ülkemizde ithal edilen süs ağaç türlerinin doğu akdeniz bölgesi yeşil alanlarında kullanımlarının irdelenmesi (yüksek lisans tezi, basılmamış). Mustafa Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Hatay.
- Hatipoğlu, A., Gülgin, B., 2000. Tek ve Çok Yıllık Mevsimlik Çiçekler. Kent Matbaası, İzmir.
- Karakuş, H., Türkmen, N., 2011. Adana Kent İçi Park ve Cadde Kenarlarında Yetişen Bitkilerin Floristik Özellikleri (yüksek lisans tezi, basılmamış). Ç.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana.
- Küçük, V., 2002. Isparta Kenti Yol Ağaçlandırmaları Üzerine Araştırmalar (yüksek lisans tezi, basılmamış). S.D.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Isparta.
- Lavelle, M., 2006, The World Encyclopedia of Wild Flowers and Flora. Anness; illustrated edition, United Kingdom. 256.
- Öztürk, F., Erkan, C., 2004. Van Gölü Havzasındaki Floristik Yapının Arıcılık Açısından Önem.XVII. Ulusal Biyoloji Kongresi, 21-24 Haziran 2014, Adana.
- Öztürk, F., Çiğ, A., Ölçücü, C., Başadoğan, G., 2013. Natural, Aesthetic and Aromatic Plants of Lake Van Basin. *International Caucasian Forestry Symposium*. 24-26 October 2013, Artvin. 1064.
- Öztürk F., Erkan C., Ölçücü C., Çiriğ N., Özok N., Ögün E., (2017). Van İli Peyzaj Bitkilerinin Arıcılık Açısından Değerlendirilmesi. YYU. J. AGR. SCI. 27(4): 601-607.
- Sorger, F., 2004. Türkiye Çiçekleri. Laser Ofset Matbaa, Ankara. 601.
- Türkmen, N., 1987. Çukurova Üniversitesi Kampus Alanının Doğal Bitkileri, Hayat Formları ve Habitatları (yüksek lisans tezi,

- basılmamış). Ç.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana.
- Türkmen, N., Düzenli, A., 1989. Çukurova Üniversitesi Kampus Alanının Doğal Bitkileri, Habitatları ve Hayat Formları. Çukurova Üniv. Fen ve Müh. Bil. Dergisi. 3(1): 151-168.
- Türkmen, N., Düzenli, A., 1998. The Flora of Dörtyol and Erzin District of Hatay Province of Turkey. Turkish Journal of Botany. 22(2): 121-141.
- Ullman, H. F., 2013. Botanica. H.F.Ullmann Publishing, Germany.
- Yücel, E., Yaltırık, F., Öztürk, M., 1995. Süs Bitkileri (Ağaçlar ve Çalılar) Ornamental Plants (Trees and Shrubs). Anadolu Üniversitesi Yayınları No.833, Fen Fakültesi Yayınları No.1, Anadolu Üniversitesi Basımevi, Eskişehir. 183.
- Yücel, G. F., 2007. Park alanlarında kullanıcı memnuniyeti açısından bakımın önemi. Y.T.Ü. Mim. Fak. E-Dergisi. 2(3): 176-187.